

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Jitky Stibralové a soudců Mgr. Zdeňky Burdové a JUDr. Milana Chmelíčka ve věci

žalobce: **J. S.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Janem Drozdem
sídlem tř. Tomáše Bati 3067, 760 01 Zlín

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2 - Nové Město
za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2 - Nové Město

o zaplacení odškodnění, k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 2. června 2022, č. j. 28 C 51/2021-298,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích I., II., IV. potvrzuje.
- II. Ve výroku III. se rozsudek mění jen tak, že výše nákladů činí 68 311 Kč, jinak se potvrzuje.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku ve výši 119 700 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), žalobu co do zaplacení částky ve

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

výši 338 300 Kč zamítl (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 92 740 Kč k rukám jeho právního zástupce do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok III.), a dále povinnost žalované zaplatit České republice - Obvodnímu soudu pro Prahu 2 náhradu nákladů státu ve výši, která bude určena samostatným usnesením (výrok IV.).

2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce po žalované domáhal zaplacení náhrady škody spočívající v nákladech právního zastoupení ve výši 477 591 Kč a nemajetkové újmy ve výši 500 000 Kč, která mu měla vzniknout v souvislosti s nezákonně vedeným trestním stíháním proti jeho osobě u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 1 T 59/2016. Žalobce uváděl zásahy do své cti a pověsti, včetně profesní, poškození rodinného zázemí a poškození psychického zdraví. Poukázal, že souběžně s tímto trestním stíháním, bylo vedeno i jiné jeho trestní stíhání, které bylo rovněž nezákonné, za které žalobce taktéž uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy, v současné době je projednáváno Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 17 C 9/2021.
3. Žalovaná vyhověla nárokům po podání žaloby co do částky 448 182,79 Kč včetně DPH, pokud jde o nárok na náhradu obhajného, co do částky 42 000 Kč, pokud jde o nárok na náhradu přiměřeného zadostiučnění za nemajetkovou újmu, když v této částce zohlednila vedlejší řízení vedené před Krajským soudem v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře pod sp. zn. 9 T 12/2016, probíhající od 1. 12. 2014 do 16. 1. 2019, v období od 25. 1. 2016 do 16. 1. 2019 se předmětná řízení prolínala. Žalobce ve vedlejších řízeních projednávajícím nemajetkovou újmu z tohoto řízení tvrdil a prokazoval taktéž podobné zásahy do osobnostních sfér, které již byly odškodněny, konstatovala, že není možné odškodňovat tytéž následky dvakrát, a odškodnila celkem období pouhých 14 měsíců, které se s vedlejší řízením neprolínaly ve výši 3 000 Kč za měsíc nezákonného trestního stíhání, tedy v částce 42 000 Kč. Žalovaná taktéž vyhověla žalobcem vznesenému nároku na omluvu, která byla zaslána k jeho rukám.
4. Soud prvního stupně usnesením č. j. 28 C 51/2021-242 ze dne 29. 9. 2021 částečně zastavil řízení, co do zaslání omluvy a co do částky 477 591 Kč, představující nárok na náhradu nákladů obhajoby a nemajetkové újmy ve výši 42 000 Kč, neboť žalobce vzal v tomto rozsahu žalobu zpět.
5. Soud I. stupně vyšel z nesporných tvrzení účastníků, že žalobce předběžně uplatnil svůj nárok u žalované dne 14. 8. 2022 u žalované z nezákonného rozhodnutí v řízení vedeném pod sp. zn. 1 T 59/2016 u Obvodního soudu pro Prahu 6 a žalovaná stanoviskem ze dne 20. 7. 2021 přiznala nárok na obhajné ve výši 448 182,79 Kč, omluvu a částku 42 000 Kč jakožto přiměřené zadostiučnění za nemajetkovou újmu. Dále z nesporných tvrzení účastníků o průběhu trestního řízení vedeného proti žalobci, které bylo zahájeno usnesením Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu dne 25. 1. 2016, č. j. ÚOOZ- 2105/ TČ-2014-290020 pro sdělení obvinění pro zločiny pokusu podvodu podle § 21 odst. 1, § 209 odst. 1, 4 písm. d) trestního zákoníku spáchaného ve spolupachatelství podle § 23 odst. 1 trestního zákoníku a dále pokusu zločinu sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 21 odst. 2, § 256 odst. 2 písm. c) trestního zákoníku spáchaného ve spolupachatelství podle § 23 odst. 1 trestního zákoníku, podání obžaloby dne 17. 10. 2016 pro zločin podvodu spáchaného ve spolupachatelství ve stádiu pokusu a pro zločin sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky při veřejné soutěži, veřejné dražbě dle shora uvedených zákonných ustanovení, vydání rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 7. 8. 2019, sp. zn. 1 T 59/2016, jímž byli obžalovaní (mimo jiné žalobce) zproštěni obžaloby ve smyslu § 226 písm. b) trestního řádu a následně zamítnutí usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2020, sp. zn. 44 To 8/2020 odvolání, které bylo podáno v neprospěch obviněných.
6. Po provedeném dokazování měl soud prvního stupně za prokázané, že v příčinné souvislosti s vedením trestního řízení došlo k zásahům do finanční sféry žalobce, negativně se trestní stíhání projevilo v jeho zdravotním stavu (především psychickém), rodinném životě, taktéž v životě pracovním, a to z výsledku žalobce, jeho manželky, jeho kamaráda L. T. Proti žalobci bylo vedeno i trestní řízení před Krajským soudem v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře pod sp. zn. 9 T 12/2016, probíhající od 1. 12. 2014 do 16. 1. 2019, v období od 25. 1. 2016 do 16. 1. 2019

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

souběžně s namítaným řízením. Toto řízení bylo rovněž shledáno za nezákonné pro vydání nezákonného rozhodnutí, žalobce byl stíhán pro obdobnou trestnou činnost.

7. Na podkladě těchto skutkových zjištění soud prvního stupně uzavřel s odkazem na § 1 odst. 1, § 5, § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, 31a odst. 1, 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění (dále jen „OdpŠk“), že rozsudek zprošťující obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu je rozhodnutí, jež ruší účinky zahájeného trestního stíhání, činí rozhodnutí, jimiž bylo trestní stíhání zahájeno ve smyslu odškodňovacího zákona a pouze pro jeho účely „nezákonným“, čímž zakládá nejen nárok na náhradu škody, ale i odškodnění nemajetkové újmy ve smyslu § 1, 2 a násl. OdpŠk. Odpovědnostní titul představovaný nezákonným (nedůvodným) trestním stíháním je tedy v posuzované věci dán.
8. Soud prvního stupně ohledně nároku na nemajetkovou újmu v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR 30 Cdo 2813/2011 se zabýval povahou trestní věci, délkou trestního řízení a následky způsobené v osobnostní sféře žalobce. Žalobce byl stíhán pro trestné činy s hrozící trestní sazbou v trvání dvou až osm let, byl osobou bezúhonnou, proto dle soudu prvního stupně hrozilo žalobci spíše uložení podmíněného trestu odnětí svobody, nežli trestu nepodmíněného. Trestní stíhání trvalo čtyři roky a jeden měsíc (od 25. 1. 2016 do 9. 3. 2020). Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře žalobce svědci i žalobce dle soudu prvního stupně popisovali jako následky vzniklé v souvislosti s oběma (do jisté míry souběžně probíhajícími) trestními řízeními. Soud prvního stupně dovodil, že právě v důsledku vedení dříve zahájeno nezákonného trestního stíhání vedeného u Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře, došlo k tvrzenému zásahu do rodinných vztahů žalobce, který vyústil v podání žádosti o rozvod ze strany manželky na počátku roku 2015, následně byla však stáhnuta, k finančním problémům s ohledem na obstavení účtů žalobce, provedení domovních prohlídek v prostorách firmy žalobce. Rovněž soud prvního stupně v důsledku dříve zahájeného trestního stíhání shledal zásahy do dobrého jména a cti a pověsti žalobce a taktéž jeho firmy s ohledem na doložené dopisy ohledně odstoupení od obchodních smluv (ještě před datem vydání usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce v této věci). Žalobce pak dle soudu prvního stupně pak sám v rámci účastnické výpovědi popsal, že především první trestní stíhání bylo první ranou, která žalobce zasáhla, druhé pak pouze umocnilo vedení řízení vedlejšího, když po druhém zahájení trestního stíhání začal uvažovat o případné sebevraždě a byl následně nucen vyhledat psychiatrickou pomoc, neboť již nevěřil, že by došlo ke zproštění obžaloby. Zásahy do osobnostních sfér proto dle soudu prvního stupně do určité míry nebylo možné oddělit, pokud jde o právě projednávané trestní řízení. Přesto soud prvního stupně dovodil, že žalobcova čest a pověst utrpěla i v důsledku právě umocněného druhého trestního stíhání, neboť došlo k odlivu přátel, kamarádů, zavržení ze strany sousedů a taktéž manželčiny rodiny, včetně manželky samotné, která v jeho nevinu postupně s narůstajícím tlakem okolí a policejním vyšetřováním přestala věřit. Soud prvního stupně měl za prokázané, že žalobce v důsledku obou trestních stíhání trpěl finančním tlakem, musel si půjčovat od nejbližších, aby pokryl obživu své rodiny a podnikatelské závazky, především finanční blokace majetku a účtu žalobce a taktéž povinnost žalobce hradit již vzniklé závazky.
9. Při úvaze o výši přiměřeného zadostiučinění, kterého by se žalobci v daném případě mělo dostat, vycházel soud prvního stupně z rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2, které specifikoval délkou trestního stíhání, povahou trestní věci a následky v osobnostní sféře žadatelů, v bodech 25. a 35. napadeného rozsudku, na něž odvolací soud pro stručnost odkazuje.
10. Soud prvního stupně vzal při rozhodování rovněž v potaz trestní řízení vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích proti žalobci, kdy měl za to, že v souvislosti s tímto trestním stíháním vznikla žalobci výraznější nemajetková újma. Soud prvního stupně nesouhlasil s názorem žalované, že by se v případě těchto dvou trestních stíhání žalobce mělo jednat o újmu jedinou a že by za dobu, kdy se tato trestní stíhání časově překrývala, mělo být žalobci poskytnuto pouze jedno

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

odškodnění. Obě trestní stíhání spolu věcně souvisela, avšak dle soudu prvního stupně probíhala samostatně u jiných orgánů činných v trestním řízení a taktéž s jiným průběhem. Žalobce vnímal obě trestní stíhání do určité míry odděleně, spojoval však s nimi ve větší míře shodné následky. Dle názoru soudu prvního stupně bylo na místě posuzovat každé z trestních řízení a z nich plynoucí újmy samostatně a případné překryvy zohlednit právě v odlišení jednotlivých následků, které lze přičíst tomu kterému trestnímu stíhání. Při stanovení výše zadostiučinění vycházel z částky cca 3 300 Kč za měsíc předmětného trestního stíhání (na základě srovnatelných případů), v celkové výši 161 700 Kč. V této částce zohlednil i dřívější období vyšetřování ve smyslu nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1029/2021 ze dne 13. 1. 2022. Soud prvního stupně tak přiznal ve výroku I. dosud nezaplacenou částku 119 700 a ve výroku II. žalobu co do částky 338 300 Kč zamítl.

11. Ve výroku III. soud prvního stupně rozhodl o nákladech řízení dle § 142 odst. 3 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“) za použití § 146 o.s.ř. Žalobce byl úspěšný co do nároku na náhradu škody v částce 448 182,79 Kč, co do částky 29 408,21 Kč úspěšným nebyl, byl však úspěšný co do merita věci nároku na náhradu přiměřeného zadostiučinění, když rozhodnutí o výši plnění o tomto nároku záviselo na úvaze soudu. Žalobce měl 89 % úspěch (tarifní hodnota 527 591(50 000 Kč + 477 591 Kč). Žalobci náleží náhrada nákladů za právní zastoupení, za úkony právní služby dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., (dále jen „AT“) - příprava a převzetí právního zastoupení, podání žaloby, částečné zpětvzetí žaloby, účast na jednání soudu dne 24. 2. 2022, 12. 5. 2022 a 2. 6. 2022, za úkon á 10 420 Kč, 6x režijní paušál á 300 Kč dle § 13 odst. 4 AT za tytéž úkony právní služby, cestovné za cestu vykonanou osobním automobilem Volkswagen Sharan RZ xxx, průměrná spotřeba 5,4 l/100 km, sazba za používání motorového vozidla 4,10 Kč, cena motorové nafty podle vyhlášky č. 511/2021 Sb. ve výši 33,60 Kč/litr do 13. 5. 2022, dle vyhlášky č. 47/2022, cena navýšena na 47,10 Kč/litr a sazba za používání motorového vozidla navýšená 4,70 Kč/1 km, celková částka za cestovné v datech konání jednání soudu 12 162 Kč, náhrada za promeškaný čas na trase cesta Zlín – Praha a zpět v datech 24. 2., 12. 5. a 2. 6.2022 jedna cesta 300 Kč, 2:57 hodin, v celkové výši 3 600 Kč, náhrada hotových výdajů – ubytování z data 23. 2. 2022 na 24. 2. 2022 v částce 1 430 Kč a z 1. 6. 2022 na 2. 6. 2022 v částce 2 126 Kč, zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč (částečně byl soudní poplatek ve výši 3 000 Kč vrácen po částečném zpětvzetí žaloby usnesením čj. 28 C 51/2021- 242 ze dne 29. 9. 2021), to vše vyjma soudního poplatku zvýšené o 21 % řádně doloženého DPH advokáta, celkově tedy při plném úspěchu ve sporu by žalobci náležela náhrada nákladů řízení ve výši 104 202 Kč, v ponížené procentuální výši jeho úspěchu pak ve výši 92 740 Kč.
12. Pod výrokiem IV. pak ve smyslu § 148 o.s.ř. rozhodl soud prvního stupně o povinnosti žalované zaplatit náhradu nákladů řízení.
13. Žalobce napadl rozsudek soudu I. stupně v jeho výrocih I. a II. včasným a přípustným odvoláním s odůvodněním, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Žalobce má za to, že soud prvního stupně řádně zjistil skutkový stav. Namítl, že soud prvního stupně sice formálně uvedl, že v částce odškodnění zohlednil i dřívější období vyšetřování, ale při jednoduchém výpočtu je zřejmé, že odškodnění bylo vypočítáno za pouhou dobu trestního stíhání. Úkony trestního řízení, prověřování žalobce ze strany vojenské policie probíhaly již od roku 2013. Vojenská policie začala v rámci prověřování možné trestné činnosti žalobce podnikat kroky, které měly zásadní negativní dopad na vybudovanou dobrou pověst společnosti xxx a jejího jednatele - žalobce. Újma vznikla žalobci mnohem dříve než až sdělením. Tyto okolnosti by se měly promítnout i do posuzované délky nezákonného trestního stíhání. Dále namítl, že soud prvního stupně shledal přiměřenou pouze částku ve výši 161.700 Kč, přitom pouze stroze konstatoval, že tuto částku považuje za přiměřenou, žalobci blíže nezdůvodnil proč. Poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 4293/18, ve kterém uvedl, aby soudy pečlivě zkoumaly, zda není na místě se od dosavadní praxe odchýlit a zvážit, zda dosavadní praxe poskytuje adekvátní odškodnění. Žalobce má za to, že v jeho případě není poskytnuté odškodnění ve výši, v jaké bylo přiznáno, dostačující a neodškodňuje adekvátně následky nezákonného trestního stíhání, a to poškození osobní pověsti podnikatele,

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

osobní pověsti, rodinného zázemí, psychiatrického zdraví. Rovněž má žalobce za to, že soud prvního stupně měl přihlídnout k inflaci peněz, pokud je rozsudek 3 roky starý, je zcela legitimní zvýšit náhradu minimálně o 20 %. Žalobce navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

14. Žalovaná napadla rozsudek soudu I. stupně v jeho výroku I. a nákladového výroku IV. včasným a přípustným odvoláním rovněž s odůvodněním, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci, dále, že soud prvního stupně nepřihlédl k tvrzeným skutečnostem žalovanou nebo k jí označeným důkazům; řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů zčásti k nesprávným skutkovým zjištěním. Žalovaná namítla, že soud prvního stupně bez bližšího odůvodnění přiznal žalobci finanční zadostiučinění s odkazem na následky, které jsou dle provedeného dokazování zcela zjevně přičitatelné dřívějšímu trestnímu stíhání žalobce. Bylo přiznáno pouze s odkazem na to, že zahájením druhého v tomto řízení odškodňovaného trestního stíhání došlo k umocnění problémů žalobce, toto odůvodnění je vzhledem k obecnosti nepřezkoumatelné. Závěry soudu prvního stupně jsou v rozporu s provedeným dokazováním (výsledkem žalobce a svědků). Žalovaná poukazuje na to, že žalobce uvedl, že cit.: „*Mně strašně dalo to první stíhání, a to druhé stíhání to už byla taková jenom tečka z milosti.*“ Odstoupení od uzavřených smluv, blokáce účtů, domovní prohlídky a s tím související finanční problémy se vztahují k dříve zahájenému trestnímu stíhání žalobce. K rodinným problémům žalovaná namítla, že dle rozsudku Okresního soudu ve Zlíně č. j. 47 Nc 177/2014 -22 žalobce i jeho manželka shodně uvedli, že společnou domácnost nevedou od již dubna 2014, tedy před zahájením trestního stíhání. Z provedeného dokazování (zejm. výslech žalobce a p. S.) pak vyplynulo, že ke zklidnění rodinné situace došlo ještě před zahájením trestního stíhání, k rozvodu manželství žalobce nedošlo a žalobci se v xxx narodilo druhé dítě. K otázce tvrzeného poškození pověsti žalobce, pak žalovaná doplňuje, že případné negativní reakce okolí žalobce nelze též dávat do příčinné souvislosti s odpovědnostním titulem, neboť byly jednak před zahájením trestního stíhání a jednak za případné reakce třetích osob, které se v rozporu se zásadou presumpce nevinny rozhodly řídit předsudkem, žalovaná ani nemůže nést žádnou odpovědnost a nelze je klást k tíži žalované. Dále upozorňuje na to, že případ žalobce nebyl medializován. Žalovaná má stále za to, že totožné následky není na místě odškodňovat duplicitně. Při výpočtu náhrady nákladů řízení nebylo zohledněno, že žalobce vzal žalobu částečně zpět co do částky 519 591 Kč a řízení bylo v této části zastaveno. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil ve vyhovujícím výroku I. tak, že žalobu zamítne a žalované přizná právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
15. Žalovaná se k odvolání žalobce vyjádřila tak, že žalobce nerozlišuje mezi oběma odpovědnostními tituly a domáhá se duplicitního odškodnění totožných následků. Dále odkázala na odůvodnění svého odvolání.
16. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.), a to v mezích podaného odvolání (§ 206 odst. 2 o. s. ř.). Poté dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné a odvolání žalované je důvodné pouze, co se týče nákladového výroku III.
17. Odvolací soud doplnil dokazování dle § 213 odst. 4 ve spojení s § 213a o. s. ř. o usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce ze dne 25. 1. 2016, č. j. UOOZ-2105/TČ-2014-290020, z jehož odůvodnění se podává, že v trestní věci byly vyhodnoceny odposlechy pořízené při prověřování žalobce na základě příkazu Okresního soudu v Táboře sp. zn. Nt 1013/2013 ze dne 11. 10. 2013. Dále o rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6, sp. zn. 1 T 59/2016, ze dne 7. 8. 2019, ze kterého se podává, že tímto rozsudkem byl žalobce zproštěn obžaloby dle § 226 písm. b) trestního řádu, kdy v odůvodnění se podává, že soud nemohl použít nařízené odposlechy u žalobce pro procesní pochybení v přípravné řízení. Trestní stíhání žalobce se týkalo dodávky trakčních řetězů pro Armádu ČR. V trestním řízení byl proveden vyšetřovací pokus, který ukázal, že předmětný řetěz byl plně způsobilým výrobkem a použitelný pro potřeby armády. V řízení nebylo prokázáno, že by

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

žalobce chtěl v souvislosti se zadáním veřejné zakázky způsobit škodu. Naopak nápad vyvinout trakční řetězy pro OT Pandur po jejich dvou nehodách se škodou kolem 50 mil. Kč byl vynikající nápad, který měl zabránit, aby armádě vznikla další škoda, žalobce tedy jednal v co nejlepším úmyslu. Vedl samozřejmě obchodní jednání své společnosti k dosažení zisku, avšak ne k nezákonnému prospěchu. Nebyla naplněna tak rovněž skutková podstata trestného činu.

18. Z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. 9. 2022, č. j. 17 C 9/2021 – 368 se podává, že žalobce byl stíhán u Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře, pod sp. zn. 9 T 12/2016 v souvislosti s dodávkou pneumatik pro Armádu ČR od 1. 12. 2014 do 16. 1. 2019. Soud rozhodoval o odškodnění za nezákonné trestní stíhání žalobce. Dospěl k závěru o výši přiměřeného zadostiučnění v částce 400 000 Kč. Z odůvodnění se dále podává, že žalobce s manželkou nevedli od dubna 2014 společnou domácnost, manželka podala v roce 2015 žádost o rozvod manželství, krizi však kvůli dětem překonali a dne xxx se jím narodil druhý potomek. Žalobce byl jediným jednatelem společnosti xxx, společnost obchodovala s Armádou ČR, k vypovězení smluv docházelo v první polovině roku 2015. Žalobci byly zabaveny veškeré finanční prostředky, rodině pomáhala matka žalobce, rodina manželky žalobce se od nich odvrátila. Žalobce byl na tom fyzicky špatně, xxx xxx, od prosince 2014 navštěvoval xxx ambulanci. V roce 2014 proběhla domovní prohlídka u žalobce, u které byl přítomen mimo manželky i jeho dvouletý syn. Žalobce byl zadržen na chatě na xxx, kde měl právě setkání s obchodními partnery. Soud zde dospěl k závěru, že trestní stíhání zasáhlo osobní a rodinný život žalobce, včetně ekonomické úrovně rodiny, narušilo vztahy k širší rodině, k přátelům, sousedům. Mělo dopady do psychického rozpoložení žalobce, jeho zdravotního stavu, osobní pohody a prožívání radosti ze života a zasáhlo i oblast pracovní, profesní a podnikatelskou. Soud měl za prokázané, že nebýt trestního stíhání žalobce, nedošlo by s pravděpodobností hraničící s jistotou k utlumení podnikání společnosti xxx. Soud uvěřil, že žalobce skutečně zamýšlel spáchat sebevraždu, čemuž zabránil malý syn, který se vzbudil, když se s ním přišel rozloučit.
19. Nejprve se odvolací soud zaměřil na odvolací námitky žalobce vázící se k závěrům soudu prvního stupně ohledně výše nemajetkové újmy spojené s nezákonným trestním stíháním. Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu ČR vyplývá, že nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy způsobené sdělením obvinění je třeba posuzovat podle § 7 a § 8 OdpŠk jako škodu resp. újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím (obdobně viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. dubna 2001, sp. zn. 25 Cdo 2060/2001). Odvolací soud přitom, stejně jako soud prvního stupně, uzavřel, že nárok žalobce na úhradu nemajetkové újmy, která mu vznikla v důsledku tohoto nezákonného rozhodnutí, je objektivně dán. Uvedený názor odvolacího soudu vychází z judikatury Ústavního soudu ČR, dle které „...ústavněprávní základ nároku jednotlivce na náhradu škody v případě trestního stíhání, které je skončeno zproštěním obžaloby, je třeba hledat nejen v ustanovení čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, ale v obecné rovině především v čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky, tedy v principech materiálního právního státu. Má-li být stát skutečně považován za materiální právní stát, musí nést objektivní odpovědnost za jednání svých orgánů, kterým státní orgány nebo orgány veřejné moci přímo zasahují do základních práv jednotlivce. Nelze totiž přehlédnout, že stát nemá svobodnou vůli, nýbrž je povinen striktně dodržovat právo v jeho ideální (škodu nepůsobící) interpretaci. Na jednu stranu je jistě povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se stát nemůže zbavit odpovědnosti za postup těchto orgánů, pokud se posléze ukáže jako postup mylný, zasahující do základních práv. V takové situaci není rozhodné, jak orgány činné v trestním řízení vyhodnotily původní podezření, ale to, zda se jejich podezření v trestním řízení potvrdilo. Jak již Ústavní soud v minulosti také judikoval, každé trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého obviněného. Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

se o obvinění "liché", což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem..." (viz např. nález Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 642/2005, sp. zn. II. ÚS 590/2008, sp. zn. I. ÚS 554/04, či sp. zn. I. ÚS 2551/13).

20. Dle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. června 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 OdpŠk, jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby, jak správně posoudil soud I. stupně. Jak dále vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. března 2012, sp. zn. 30 Cdo 2555/2010, skutkové vymezení újmy způsobené nezákonnými rozhodnutími je významné i z hlediska dokazování, neboť zatímco v případě nepřiměřené délky řízení se újma na straně poškozeného presumuje, musí být újma založená jinou skutečností prokázána, není-li zjevné, že by stejnou újmu utrpěla jakákoli osoba, která by byla danou skutečností postížena, a šlo by tedy o notorieta, kterou dokazovat netřeba.
21. Odvolací soud vzal na zřetel výše citovanou judikaturu včetně kritérií, která pro stanovení charakteru resp. výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním vymezil Nejvyšší soud ČR, a poté dospěl k závěru, že odškodnění nemajetkové újmy v rozsahu rozhodnutí soudu prvního stupně je dostatečné. Odvolací soud přitom vyšel, po doplnění dokazování, ze zjištění, že trestní žalobce trvalo celkem 4 roky a 2 měsíce (trestní stíhání žalobce bylo zahájeno dne 25. 1. 2016 a ukončeno usnesením Městského soudu v Praze sp. zn. 44 To 8/2020 ze dne 9. 3. 2020, nabytí právní moci téhož dne), přičemž s ohledem na zjištěný rozsah a charakter dokazování není možno dovodit, že by se jednalo o řízení nepřiměřeně dlouhé. Po celou tuto dobu žalobce nepochybně žil s vědomím tohoto trestního stíhání, což mělo zcela jistě dopad do jeho psychické sféry. Nadto se jednalo o osobu do té doby bezúhonnou, která probíhající trestní stíhání vnímá logicky úkorněji než osoba, která má již s trestním stíháním své zkušenosti (obdobně viz též např. nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. dubna 2014, sp. zn. I. ÚS 2551/2013). Žalobce nebyl stíhán pro trestné činy mající působící ve společnosti zvláště opovrživě, jako je vražda, ublížení na zdraví s těžkými následky apod.).
22. Soud prvního stupně učinil celkem ucelená skutková zjištění ohledně následků trestního stíhání žalobce. Odvolací po doplnění dokazování rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. 9. 2022, č.j. 17 C 9/2021 – 368 má za to, že tyto následky zjištěné soudem prvního stupně, již souvisely s trestním stíháním žalobce u Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře, které bylo zahájeno již 1. 12. 2014, a vznikly před zahájením odškodňovaného trestního stíhání dne 25. 1. 2016. Společnost xxx, jejíž byl žalobce jednatelem a majitelem, byly odstoupením ukončeny zakázky, došlo k výraznému utlumení podnikání společnosti, byl obstaven žalobci majetek, byl zadržen, byla provedena domovní prohlídka za přítomnosti jeho dvouletého syna, žalobce začal trpět nespavostí, změnou nálad, musel vyhledat v roce 2014 odbornou pomoc. Žalobce s manželkou nevedli od dubna 2014 společnou domácnost, manželka podala v roce 2015 žádost o rozvod manželství, krizi však kvůli dětem překonali a dne xxx se jim narodil druhý potomek. Byl tedy již tímto prvním zahájeným trestním stíháním zasažen velmi výrazně osobní a rodinný život žalobce, včetně ekonomické úrovně rodiny, byly dopady do psychického rozpoložení žalobce, jeho zdravotního stavu, osobní pohody a prožívání radosti ze života a velmi výrazně byla zasažena i oblast profesní a podnikatelská. K tomuto odvolací při posuzování následků odškodňovaného trestního stíhání přihlížel. Odvolací soud má za to, že následky po zahájení odškodňovaného trestního stíhání ve zdravotním stavu žalobce se ještě víc prohloubily, žalobce byl stále medikován, dokonce pomýšlel na sebevraždu. Je pravdou, že rodinný život se urovnal.

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

Žalobci se již před zahájením trestního stíhání narodil druhý potomek, byla stažena žádost o rozvod manželkou, žijí spolu a tvoří rodinu. Podnikání společnosti xxx se však již nenastartovalo. I v průběhu tohoto odškodňovaného trestního stíhání byl zasažen žalobce ekonomicky, pracovně, byl bez potřebných finančních prostředků. Dále pak je také třeba zohlednit, že žalobce nebyl omezen na svobodě, protože nebyl stíhán vazebně, a že psychická zátěž spojená s hrozbou trestu nebyla ovlivněna hrozbou vysokého resp. dlouhotrvajícího trestu odnětí svobody s ohledem na to, že do té doby se jednalo o osobu zcela bezúhonnou. Žalobce v důsledku trestního stíhání neztratil svoji rodinu. Trestní stíhání žalobce nebylo medializováno, alespoň o tom, žádné důkazy žalobce nenabídl.

23. Odvolací soud nesouhlasí s názorem žalované, že by se v případě obou uvedených trestních stíhání, mělo jednat o újmu jedinou a že by za dobu, kdy se tato stíhání časově překrývala, mělo být žalobci poskytnuto pouze jedno odškodnění. Je sice pravdou, že obě stíhání spolu typově věcně souvisela, avšak probíhala samostatně, u jiných orgánů činných v trestním řízení a zejména s jiným průběhem. Podstatné pak je, že zejména žalobce, jehož nemajetková újma je nyní odškodňována, vnímal obě stíhání odděleně a spojoval s nimi (částečně) rozdílné následky, kdy odškodňované trestní stíhání bral tak, že následky se zejména spočívající v jeho zdraví, pověsti, a to i profesní, ve sféře majetkové ještě více prohloubily, nežli tohoto trestního stíhání.
24. Újmu vzniklou žalobci je pak dle názoru odvolacího soudu nutno nahradit v penězích, když pouhé konstatování porušení práva, resp. vydání nezákonného rozhodnutí, a omluva nejsou dostatečné. Soud v daném směru akcentoval zejména povahu trestné činnosti, pro kterou byl žalobce stíhán, a z ní plynoucí hluboký pocit křivdy a šíří prokázaných následků v jednotlivých sférách života žalobce.
25. Odvolací soud poté, kdy veškeré okolnosti dané věci znovu zvážil a výše podrobně rozebral, uzavřel, že náhrada nemajetkové újmy ve výši 161 700 Kč poskytnuté žalobci je v tomto případě dostačující, i s ohledem na níže uvedené.
26. Při posuzování odpovídajícího zadostiučnění přitom odvolací soud neopominul též vycházet z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. září 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, který formuluje tzv. zásadu proporcionality spočívající ve srovnání dané věci s obdobnými případy resp. s jinými případy s přihlédnutím k jejich odlišnostem. Odvolací soud oproti soudu prvního stupně srovnal věc s rozsudkem Městského soudu v Praze, č.j. 58 Co 226/2018- 1717, ze dne 20. 9. 2018, který považuje prosrtovnání za zvlášť vhodný. V dané věci byl poškozený stíhán pro zločin podvodu ve stádiu pokusu, za něž mu hrozil trest odnětí svobody až 10 let, s ohledem na charakter podnikatelských a obchodních aktivit jím ovládaných společností byl kladen vysoký požadavek na bezúhonnost (veřejné zakázky pro Armádu ČR), psychické i zdravotní potíže vyplývající ze stresu v souvislosti s trestním stíháním podstatně ovlivnily jeho pracovní aktivity (jak vyplynulo z výpovědi jeho přátel a zaměstnanců), poškozený byl osobou společnosti (veřejnosti) známý. Délka řízení trvalo 36 měsíců. Následky v osobnostní sféře poškozeného byly takové, že se uzavřel do sebe, byl to pro něj těžký úder, který vnímal velmi intenzivně zejména pro jeho dobrou pověst v profesním životě, došlo k narušení jeho psychického a fyzického zdraví, přestal chodit do společnosti i do práce, přestože byl předtím považován za workoholika, z aktivního podnikavého člověka se stal vyhaslý, vykolejený člověk, bez zájmu o cokoli, měl poruchy spánku, došlo u něho k výraznému zhoršení xxx xxx. Do rodinných vztahů trestní stíhání významným způsobem nezasáhlo. Poškozený nebyl omezen na svobodě. Trestní stíhání bylo výrazně celorepublikově medializováno. Poškozený obdržel finanční zadostiučnění ve výši 180 000. Odvolací soud má za to, že jde o velmi srovnatelný případ, kdy oba poškození měli podnikání se specializací na zakázky pro Armádu ČR a byli stíhání v souvislosti s touto činností, u obou došlo k utlumení podnikatelských aktivit a bylo zasaženo jejich psychické zdraví. Odvolací soud však přihlédl k tomu, že srovnávací případ byl velmi významně medializován na celorepublikové úrovni, dále že u žalobce již bylo dříve zahájeno srovnatelné trestní stíhání a následky v osobnostní sféře již započaly právě s tímto dříve zahájeným trestním stíháním. Odvolací soud má tak za to, že žalobci

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

náleží přiznané odškodnění v nižší výši než ve srovnávaném případě, a to i s přihlédnutím k inflaci od roku 2018. K námitce žalobce, že soud prvního stupně v částce odškodnění nezohlednil i dřívější období vyšetřování odvolací soud uvádí, že má za to, že dřívější období vyšetřování bylo řádně zhodnoceno a odškodněno již v řízení u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 17 C 9/2021, kdy přípravné řízení se překrývalo s tímto trestním stíháním.

27. K odkazu žalobce na náleží Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 1029/21 ze dne 13. 1. 2022 odvolací uvádí, že v této posuzované věci orgány činné v trestním řízení poškozeného před zahájením trestního stíhání šetřily, věděl o tom, vytvářely nátlak i na manželku poškozeného, která těsně před zahájením trestního řízení spáchala sebevraždu před zahájením trestního stíhání, poškozenému se výrazně zhoršilo zdraví. Skutkové okolnosti případu byly tak jedinečné, že je byly soudy povinny zohlednit, aby dostály požadavkům na spravedlivý proces. I sám Ústavní soud uvádí, že se bude jednat o výjimku, nikoli pravidlo, neboť uvedl, nedeklaruje, že jednotlivcům vzniká bez dalšího náhrada či přiměřené zadostiučinění za jakoukoliv újmu jim způsobenou postupem orgánů činných v trestním řízení nehledě na jeho fázi a výsledek; takové posouzení přísluší především obecným soudům v každém jednotlivém případě.
28. S ohledem na všechny tyto skutečnosti odvolací soud, pokud se jedná o napadený výrok I. a II. napadeného rozsudku a související nákladový výrok IV. dle § 219 o. s. ř. jako věcně správné potvrdil.
29. Dále se odvolací soud zabýval odvolací námitkou žalované ohledně závěrů soudu I. stupně, že při výpočtu náhrady nákladů řízení nebylo zohledněno, že žalobce vzal žalobu částečně zpět. Odvolací soud odvolání žalované v této části shledal důvodným. Žalobce byl úspěšný ohledně náhrady škody co do částky 448 182,79 Kč, co do částky 29 408,21 Kč úspěšným nebyl, vzal po podání žaloby požadavek na náhradu škody v celém rozsahu zpět, úspěšný byl dále ohledně nároku náhradu přiměřeného zadostiučinění (tarifní hodnota 50 000 Kč, srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3378/2013). Úspěch soud prvního stupně správně určil ve výši 89 %. Žalobci náleží náhrada nákladů řízení ve výši 69 311 Kč, která sestává z odměny za 3 účelně vynaložené úkony právní služby po 10 420 Kč z tarifní hodnoty 527 591 (50 000 Kč + 477 591 Kč), a to za převzetí a přípravu zastoupení, podání žaloby soudu a částečné zpětvzetí žaloby, poté za 3 účelně vynaložené úkony právní služby pouze po 3 100 Kč z tarifní hodnoty 50 000 Kč (předmětem řízení již jen nárok na náhradu nemajetkové újmy) za účast u jednání dne 24. 2. 2022, 12. 5. 2022 a 2. 6. 2022, vše podle § 6 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. a) a § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a k) AT, z paušální náhrady hotových výdajů za 6 úkonů právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 1, 4 AT, z náhrady za promeškaný čas zástupce žalobce ve výši 3 600 Kč podle § 14 odst. 1 písm. a), odst. 3 AT, z náhrady cestovních výdajů zástupce žalobce ve výši 12 162 Kč, ubytování ve výši 1 430 Kč a 2112 Kč a 21 % DPH podle § 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř., když odvolací pro stručnost odkazuje na bod 39. napadeného rozsudku ohledně odůvodnění náhrady za promeškaný čas, cestovního a ubytování, dále zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Celková náhrada nákladů řízení před soudem I. stupně činí 76 884 Kč, v poníženém poměru úspěchu pak 68 311 Kč.
30. Odvolací soud tak napadený nákladový výrok III. rozsudku změnil dle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. jen ohledně výše nákladů řízení.
31. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 2 o. s. ř., když v odvolacím řízení nebyl se svým odvoláním úspěšný žádný z účastníků.

Poučení:

Proti výroku I. rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek a z důvodů uvedených v § 237 o. s. ř. – tedy jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené

Shodu s prvopisem potvrzuje B. Ch.

rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. V části týkající se výroku II. a výroku III. o nákladech řízení **není** proti tomuto rozsudku dovolání přípustné.

Praha 25. října 2022

Mgr. Jitka Stibralová v.r.
předsedkyně senátu